

**Verneområdestyret
for Trollheimen**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Rindalsvegen 2A
6657 Rindal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 73 19 93 87
fmltpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/trollheimen>

TRØNDERENERGI KRAFT AS
Postboks 9481 Torgarden
7496 TRONDHEIM

Saksbehandler Hege Sæther Moen

Vår ref. 2022/4824-0 432.2

Deres ref.

Dato 01.07.2022

Vedtak Trollheimen landskapsvernområde - Etablering av vannstandsmåling ved nordre ende av Tovatna - Driva Kraftverk

Verneområdestyret for Trollheimen behandlet søknad av 05.05.2022 om etablering av vannstandsmåling ved nordre ende av Tovatna som VO sak 27/22 i sitt styremøte den 27.06.2022. Under følger verneområdestyrets vedtak:

Verneområdestyret for Trollheimen gir TrønderEnergi Kraft AS på vegne av Driva Kraftverk dispensasjon fra verneforskriften for Trollheimen kap IV punkt 1.1 for etablering av vannstandsmåling ved nordre ende av Tovatna, ved oppføring av ei fagverksmast på 60X60 cm i 5 m høyde, montert på en støpt betongsåle ved lukehuset på nordsiden av dammen på Tovatna.

Masta males matt grå slik at den tilpasses eksisterende dam og lukehus best mulig, og reduserer synligheten fra terrenget omkring. På masta festes en måleenhet og et solcellepanel som sikrer strøm og automatisk sending av måledata.

Det etableres også en lekkasjemåling fra dammen som tilføres målepunktet ved en nedgravd kabel langs damfoten til masta. Kabelen skal graves ned og dekkes med grus av samme type stein som er der i dag.

Arbeidet knyttet til etableringen skal skje fra august og utover høsten 2022, og vil slik minimere ulempene på sensitivt artsmangfold.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i Naturmangfoldloven § 48 Dispensasjon i særskilte tilfeller. Vilkår for bruk av § 48 vurderes å være oppfylt i denne saken, da de fysiske inngrepene vil skje i tilknytning til allerede etablert infrastruktur og på areal som allerede er preget av menneskelig aktivitet og inngrep. Verneverdiene vil ikke påvirkes nevneverdig, og etableringen vil ikke true verneformålet.

Verneområdestyret begrunner sin dispensasjon ved at tiltaket vurderes å være nødvendig og av stor verdi for søker, samt at artsmangfold i Tovatna og Toåa vil sikres mer stabil vannstand og vannføring ved etableringen.

Andre nødvendige tillatelser etter andre lovverk må innhentes i tillegg til dispensasjonen fra verneforskriften for Trollheimen landskapsvernområde.

Klagemulighet

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Verneområdestyret for Trollheimen.

Med hilsen

Hege Sæther Moen
verneområdeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: Saksframlegg i VO sak 27/22

Kopi til:

Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE

Arkivsaksnummer: 2022/4824-0

Saksbehandler: Hege Sæther Moen

Dato: 16.06.2022

Utvalg

Utvalgssak Møtedato

Trollheimen landskapsvernområde - Etablering av vannstandsmåling ved nordre ende av Tovatna - Driva Kraftverk

Innstilling fra forvalter

Verneområdestyret for Trollheimen gir TrønderEnergi Kraft AS på vegne av Driva Kraftverk dispensasjon fra verneforskriften for Trollheimen kap IV punkt 1.1 for etablering av vannstandsmåling ved nordre ende av Tovatna, ved oppføring av ei fagverksmast på 60X60 cm i 5 m høyde, montert på en støpt betongsåle ved lukehuset på nordsiden av dammen på Tovatna.

Masta males matt grå slik at den tilpasses eksisterende dam og lukehus best mulig, og reduserer synligheten fra terrenget omkring. På masta festes en måleenhet og et solcellepanel som sikrer strøm og automatisk sending av måledata.

Det etableres også en lekkasjemåling fra dammen som tilføres målepunktet ved en nedgravd kabel langs damfoten til masta. Kabelen skal graves ned og dekket med grus av samme type stein som er der i dag.

Arbeidet knyttet til etableringen skal skje fra august og utover høsten 2022, og vil slik minimere ulempene på sensitivt artsmangfold.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i Naturmangfoldloven § 48 *Dispensasjon i særskilte tilfeller*. Vilkår for bruk av § 48 vurderes å være oppfylt i denne saken, da de fysiske inngrepene vil skje i tilknytning til allerede etablert infrastruktur og på areal som allerede er preget av menneskelig aktivitet og inngrep. Verneverdiene vil ikke påvirkes nevneverdig, og etableringen vil ikke true verneformålet.

Verneområdestyret begrunner sin dispensasjon ved at tiltaket vurderes å være nødvendig og av stor verdi for søker, samt at artsmangfold i Tovatna og Toåa vil sikres mer stabil vannstand og vannføring ved etableringen.

Andre nødvendige tillatelser etter andre lovverk må innhentes i tillegg til dispensasjonen fra verneforskriften for Trollheimen landskapsvernområde.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

1. Søknad av 05.05.2022 fra TrønderEnergi Kraft AS på vegne av Driva Kraftverk, om etablering av vannstandsmåling ved nordre ende av Tovatna.

Saksopplysninger

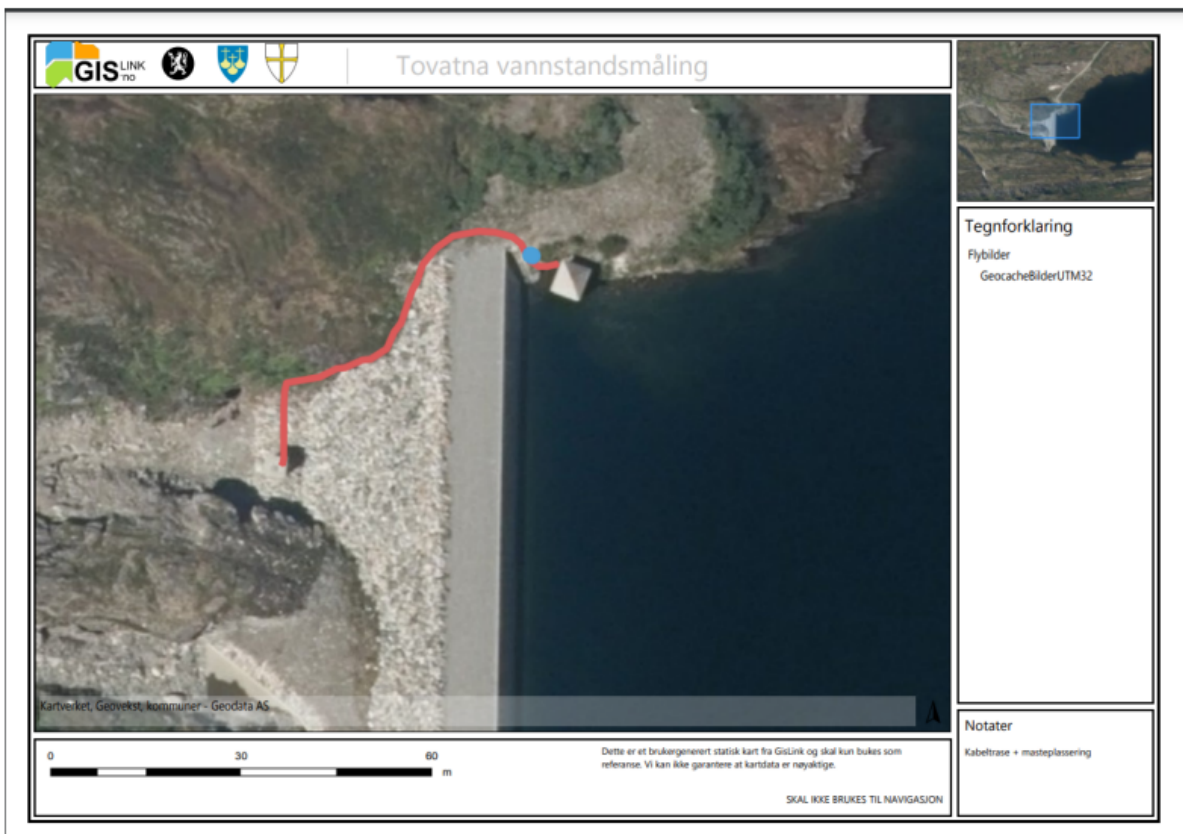
TrønderEnergi Kraft AS søker på vegne av Driva Kraftverk om etablering av vannstandsmåling ved nordre ende av Tovatna i Surnadal kommune. Søknaden er sendt NVE med kopi til Verneområdestyret for Trollheimen og Surnadal kommune, men er bekreftet ved telefonkontakt med ansvarlig for tiltaket hos TrønderEnergi Kraft AS Nils Henrik Johnsen, også å være ment som søknad om tillatelse etter verneforskriften for Trollheimen landskapsvernområde. Johnsen har også supplert søknaden ved bilder av tilsvarende mast, og avklart størrelse på betongsåle og solcellepanel.

Behovet for etablering av vannstandsmåling ved nordre ende av Tovatna ble tydelig etter en uheldig og ikke tiltenkt nedtapping sommeren 2020 (sak med NVE referanse 202008150). Tovatna består av 4 vann med opprinnelig fall mot Toåa, men som etter utbygging føres til Driva Kraftverk gjennom inntak ved søndre ende av Tovatna. Det er i dag vannstandsmåling ved søndre ende av Tovatna, men dette er ikke tilstrekkelig for å fange opp endringer i vannstanden mot nord.

Vannstandsmålingen er planlagt etablert ved lukehuset, med automatisk overføring av lekkasjemåling fra dammen. For å kunne sende automatiske målinger kreves bruk av satellitt- telefon. For dette er det nødvendig å sette opp ei antenne og graves en grøft for kabel fra lekkasjemålingen på dammen slik det vises i foto under.

Bilde 1. Antenne skal etableres i tilknytning til lukehus ved høyre vederlag.

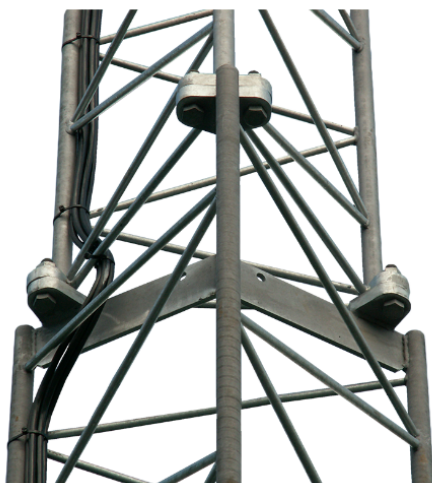

Bilde 2. Etablering av kabeltrase til målepunkt for lekkasjemåling. Denne vil ligge nedgravet i kanten av fylling.

Både antenna og kabelgrøfta er tegnet inn i rødt på fotografiene over. Antenna er ei 5 meter høy fagverksmast på 60X60 cm montert på en støpt såle på ca 1x1 m. I masta vil det være en sende-enhet og et solcellepanel som gir strøm til måling / sending. Se eks på mast med sende-enhet og solcellepanel under.

Masta males grå for å redusere synligheten fra terrenget omkring og tilpasse seg dam og lukehus som finnes her i dag. Planlagt gjennomføring er august 2022.

Eksempel på fagverksmast vises i foto under.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har 08.02.2011 med hjemmel i Naturmangfoldloven (NML) § 62 delegert forvaltningsmyndigheten for Trollheimen landskapsvernområde til Verneområdestyret for Trollheimen.

Verneområdestyret for Trollheimen har den 04.03.2020 delegert til sine forvaltere mulighet for å behandle saker i tråd med verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelser, forvaltningsplanens retningslinjer og etablert forvaltningspraksis.

Verneformål – forskrift

Trollheimen landskapsvernområde (LVO) ble vernet i desember 1987 med hjemmel i naturvernloven. *Formålet med vern av Trollheimen som landskapsvernområde er å ta vare på eit særmerkt og vakkert fjellområde med skog og seterdalar og eit rikt plante- og dyreliv.*

Av vernereglene går det i punkt 1.1 fram at *alle inngrep som vesentlig kan endra karakteren til landskapet er forbodne*. Eksempler på tiltak som omfattes av forbudet framgår av punkt a): *Oppføring av bygningar, anlegg og faste innretingar, framføring av luftleidningar, jordkablar og kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering og anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, lausbryting og fjerning av stein, mineral eller fossilar, bergverksdrift, vassdragsregulering, og sprøyting med kjemiske midlar mot lauvtreoppslag. Opplistinga er ikkje fullstendig.*

Det er mulig å gi dispensasjon fra dette forbudet for spesielle formål knyttet til landbruk, skogbruk, reindrift og turistforeningsaktivitet, men ikke knyttet til tiltak til vannkraft. En eventuell dispensasjon må vurderes med hjemmel i Naturmangfoldloven § 48.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen for verneområdene i Trollheimen gir retningslinjer for hva det etter søknad kan åpnes for av tekniske inngrep / tiltak og motorferdsel, og gir føringer for vilkår som bør settes om ulike tillatelser skal gis.

Knyttet til kraftproduksjon framgår det av forvaltningsplanen at en skal hindre ytterligere inngrep knyttet til vannkraftutbyggingen i verneområdene i Trollheimen. Videre at en skal minske de uheldige effektene reguleringene har på landskapsverdier, naturmiljø og friluftsliv.

Det går av verneforskriften fram at vedlikehold av anlegg kan skje og at det kan gis dispensasjon for nødvendig motorferdsel knyttet til drift av kraftanleggene.

Alle tiltak som ikke er vedlikehold er søknadspliktige, og også motorferdsel må ha dispensasjon fra verneforskriften.

Naturmangfoldloven

Ved vurdering av alle dispensasjoner som behandles etter verneforskriften og andre vedtak som berører naturmangfold skal NML §§ 8-12 nyttes for å sikre at viktige naturhensyn er ivarettatt og beste metode for gjennomføring er vurdert.

I mangel av en spesifisert dispensasjonsbestemmelse i verneforskriften for Trollheimen landskapsvernområde for omsøkt tiltak, må en eventuell dispensasjon i denne saken vurderes etter NML § 48. Forutsetningen for å kunne nytte NML § 48 er at tiltaket ikke strir mot formålet med vernet, og ikke truer verneverdiene. NML § 48 er en videreføring av eldre verneforskrifters bestemmelser for å gi dispensasjon i særskilte tilfeller. Adgangen for å gi dispensasjon skal være snever og helst nyttes for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker. Det skal ikke gis dispensasjon dersom dette kan legge grunnlag for en utvikling som på sikt kan skade verneformålet gjennom sumvirkning av flere enkeltinngrep.

Presedens

Ethvert vedtak medfører en viss presedensfare, det er derfor viktig å vurdere om en eventuell dispensasjon vil kunne føre til en uheldig utvikling over tid som følge av presedensvirkningen.

Denne saken er knyttet til et nødvendig behov hos kraftprodusent for å ivareta sine forpliktelser gjennom konsesjonen. Det er kun et tilsvarende damanlegg innenfor Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder, og slik sett ikke stor belastning i form av presedens ved å gi en dispensasjon i denne saken.

Vurdering

Søker har etter en uheldig episode sommeren 2020 med ukontrollert nedtapping av Tovatna mot Todalen (nord), blitt klar over nødvendigheten av å få på plass et automatisk målesystem for å hindre at tilsvarende episoder skjer igjen. Da det ikke er strøm og telefonforhold ved denne delen av Tovatna, vil det være behov for å etablere en mast med satellitttelefonsender og strøm via et solcellepanel for å kunne oppfylle den automatiske vannstandsmålingen.

Saken vurderes nødvendig, og vil også sikre artsmangfoldet i Tovatna for en ny ukontrollert nedtapping.

Det er allerede infrastruktur i form av dam, lukehus og vei på stedet som det søkes om å etablere en vannstandsmåling slik det er beskrevet innledningsvis i saken. Dersom tiltaket plasseres nært opptil etablerte bygninger, og grøft fra lekkasjemålingen på dammen graves ved damfoten opp til masta ved lukehuset, vurderes tiltaket å belaste verneverdiene og området minst mulig.

§ 8 «Kunnskapsgrunnlaget»

Kunnskapsgrunnlaget i saken er hentet fra søknad og supplerende opplysninger gitt av Nils Henrik Johnsen i TrønderEnergi i telefonsamtale den 16.06.2022, samt føringer forvaltningsplan og etablert forvaltningspraksis. Forvalter har også ved flere anledninger befart området og er kjent med eksisterende inngrep.

Det er ikke gjort vurderinger i forhold til kunnskapsgrunnlag hentet fra artskart eller andre databaser over artsmangfold, da tiltaket er planlagt på allerede påvirket areal og ved etablert infrastruktur ved dammen. Gjennomføringen er tenkt å skje i august, og vil da forstyrre dyrelivet minimalt, men vil være en viss forstyrrelse for friluftslivet i området som er i høysesong på denne tiden.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes å være tilstrekkelig for å kunne behandle saken og det er ikke nødvendig å ta i bruk § 9 «Føre-varprinsippet».

§ 10 «Økosystemtilnærming og samla belastning»

Tiltaket skjer på et areal som allerede er påvirket og har eksisterende infrastruktur. Tiltaket vurderes ikke å skade verneverdiene vesentlig, men vil snarere sikre artsmangfoldet knyttet til selve Tovatna, ved at det hindrer nye episoder av uønsket nedtapping. Det er kjent hekking av storlom i Tovatna, og denne vil være en av artene som om målingen brukes riktig kunne sikres bedre hekkeforhold.

Når byggeperioden legges utenfor sårbar periode for fugle- og dyreliv, vurderes tiltaket ikke å påvirke økosystem vesentlig negativt.

Motorferdsel knyttet til tiltaket vil skje etter Tovassveien, som regelmessig nyttes ved tilsyn og drift av vannkraftanlegget. Da tiltaket ikke er omfattet av TrønderEnergi's dispensasjon for motorferdsel må også nødvendig motorferdsel knyttet til etableringen gis dispensasjon. Dette gis en egen behandling når det er avklart hvordan transporten vil skje og omfanget av denne.

§ 11 «Kostnaden ved miljøforringelsen skal bæres av tiltakshaver»

Tiltakshaver er ansvarlig for at naturmiljøet ikke påføres skade, og må selv stå for kostnadene ved en eventuell oppretting om skade på naturmangfoldet skjer.

§ 12 «Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder»

Tiltaket vurderes å være et miljøtiltak, som vil sikre verneverdiene og artsmangfoldet knyttet til Tovatna.

Det er viktig at masten plasseres på eksisterende berørt areal ved lukehuset og dammen, og at grøften legges langs damfoten, og slik ikke skader ny vegetasjon i området.

§ 48 Dispensasjon i særskilte tilfeller

Tiltaket vurderes å være nødvendig og av stor verdi for søker. Artsmangfold i Tovatna og Toåa vil sikres mer stabil vannstand og vannføring ved etableringen.

Vilkår for bruk av § 48 vurderes å være oppfylt i denne saken, da de fysiske inngrepene vil skje i tilknytning til allerede etablert infrastruktur og på areal som allerede er preget av menneskelig aktivitet og inngrep. Verneverdiene vil ikke påvirkes nevneverdig, og etableringen vil ikke true verneformålet.